

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουλίου 1986

για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης

(86/378/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 100 και 235,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁽²⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι, σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης, κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών για όμοια εργασία μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών· ότι ως αμοιβή νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή ελάχιστοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της σχέσης εργασίας·

ότι αν και η αρχή της ισότητας των αμοιβών εφαρμόζεται άμεσα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι διακρίσεις είναι δυνατόν να διαπιστωθούν με τη βοήθεια και μόνο των κριτηρίων της ίσης μεταχείρισης και της ισότητας των αμοιβών, υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες η υλοποίηση της αρχής αυτής προϋποθέτει τη θέσπιση συμπληρωματικών μέτρων που προσδιορίζουν την έκτασή της·

ότι το άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 9ης Φεβρουαρίου 1976 περί της εφαρμογής

της αρχής της ίσης μεταχείρισεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας⁽⁴⁾ προβλέπει ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η προοδευτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ως προς την κοινωνική ασφάλιση, το Συμβούλιο θεσπίζει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατάξεις που καθορίζουν ιδίως το περιεχόμενο, την έκταση και τους τρόπους εφαρμογής της αρχής αυτής· ότι το Συμβούλιο εξέδωσε για το σκοπό αυτό την οδηγία 79/7/ΕΟΚ της 19ης Δεκεμβρίου 1978 περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης⁽⁵⁾·

ότι το άρθρο 3 παράγραφος 3 της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ προβλέπει ότι, προκειμένου να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα, το Συμβούλιο θα εκδώσει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατάξεις που θα καθορίζουν το περιεχόμενο, την έκταση και τους τρόπους εφαρμογής της αρχής αυτής·

ότι πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που εξασφαλίζουν προστασία κατά των κινδύνων που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ, όπως και στα συστήματα που προβλέπουν, για τους μισθωτούς, κάθε είδους άλλα οφέλη, σε χρήμα ή σε είδος, κατά την έννοια της συνθήκης·

ότι η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης δεν αντιτίθεται στις διατάξεις που αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας,

(1) ΕΕ αριθ. C 134 της 21. 5. 1983, σ. 7.

(2) ΕΕ αριθ. C 117 της 30. 4. 1984, σ. 169.

(3) ΕΕ αριθ. C 35 της 9. 2. 1984, σ. 7.

(4) ΕΕ αριθ. L 39 της 14. 2. 1976, σ. 40.

(5) ΕΕ αριθ. L 6 της 10. 1. 1979, σ. 24.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην εφαρμογή, στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που καλείται στο εξής «αρχή της ίσης μεταχείρισης».

Άρθρο 2

1. Ως επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης θεωρούνται τα συστήματα που δεν διέπονται από την οδηγία 79/7/ΕΟΚ και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή ελεύθερους επαγγελματίες, στα πλαίσια μιας επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, ενός οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που θα προορίζονται να συμπληρώνουν ή να υποκαθιστούν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, είτε η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική είτε προαιρετική.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:

- α) στις ατομικές συμβάσεις·
- β) στα συστήματα που έχουν μόνο ένα μέλος·
- γ) στην περίπτωση των μισθωτών, στις ασφαλιστήριες συμβάσεις στις οποίες δεν μετέχει ο εργοδότης·
- δ) στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών συστημάτων που προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να τους εξασφαλίσουν:
 - είτε συμπληρωματικές παροχές,
 - είτε την επιλογή της ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων και των αυτοαπασχολούμενων, των εργαζομένων των οποίων η δραστηριότητα διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελμένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία, καθώς και στους συνταξιούχους και στους ανάπηρους εργαζόμενους.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται:

- α) στα επαγγελματικά συστήματα που εξασφαλίζουν προστασία κατά των ακόλουθων κινδύνων:
 - ασθένεια,
 - αναπηρία,
 - γήρας, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης πρόωρων συνταξιοδοτήσεων,
 - εργατικό ατύχημα και επαγγελματική ασθένεια,
 - ανεργία·
- β) στα επαγγελματικά συστήματα που προβλέπουν άλλες κοινωνικές παροχές, σε είδος ή σε χρήμα, και ιδίως παροχές επιζώντων και οικογενειακές παροχές, εφόσον οι παροχές αυτές προορίζονται για μισθωτούς και επομένως αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη

στον εργαζόμενο λόγω της απασχόλησης αυτού του τελευταίου.

Άρθρο 5

1. Υπό τις συνθήκες που καθορίζονται στις ακόλουθες διατάξεις, η αρχή της ίσης μεταχείρισης συνεπάγεται την εξάλειψη κάθε διάκρισης που βασίζεται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχετισμό ιδίως με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, και ιδιαίτερα όσον αφορά:

- το πεδίο εφαρμογής των συστημάτων και τους όρους υπαγωγής στα συστήματα αυτά,
- την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών,
- τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευόμενου προσώπου, και τις προϋποθέσεις διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών.

2. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν θίγει τις διατάξεις που αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας.

Άρθρο 6

1. Μεταξύ των διατάξεων που αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης πρέπει να περιληφθούν οι διατάξεις που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε συσχετισμό με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, προκειμένου:

- α) να προσδιορίσουν τα πρόσωπα που είναι σε θέση να συμμετάσχουν σε ένα επαγγελματικό σύστημα·
- β) να καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε ένα επαγγελματικό σύστημα·
- γ) να διαμορφώσουν διαφορετικούς κανόνες σχετικά με την ηλικία εισόδου στο σύστημα ή με ελάχιστη διάρκεια της απασχόλησης ή της υπαγωγής στο σύστημα, για τη λήψη παροχών από το σύστημα αυτό·
- δ) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ), για την απόδοση των εισφορών όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα χωρίς να έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν μεταγενέστερο δικαίωμα για τις μακροπρόθεσμες παροχές·
- ε) να καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή να τις περιορίσουν μόνο στους εργαζόμενους του ενός ή του άλλου φύλου·
- στ) να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση·
- ζ) να διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των αδειών λόγω μητρότητας ή για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες ορίζονται με νόμο ή σύμβαση και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη·
- η) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις παροχές, εκτός εάν αυτό απαιτείται αναγκαστικά προκειμένου να ληφθούν υπόψη αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, τα οποία είναι διαφορετικά για τα δύο φύλα, στην περίπτωση παροχών που ορίζονται ως βασισμένες στις εισφορές·

9) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργαζομένων·

να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργοδοτών, στην περίπτωση παροχών που ορίζονται ως βασιζόμενες στις εισφορές, εκτός εάν πρόκειται για προσέγγιση των ποσών αυτών των παροχών·

ι) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που ισχύουν μόνο για τους εργαζόμενους συγκεκριμένου φύλου, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ), όσον αφορά την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα.

2. Όταν η χορήγηση παροχών που απορρέουν από την παρούσα οδηγία εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των διαχειριστικών οργάνων του συστήματος, τα όργανα αυτά πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 7

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε:

- α) να είναι άκυρες ή ακυρώσιμες ή να είναι δυνατόν να τροποποιηθούν οι αντιβαίνουσες προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης διατάξεις οι οποίες περιλαμβάνονται στις συλλογικές συμβάσεις που είναι υποχρεωτικές, δυνάμει νόμου, στους κανονισμούς των επιχειρήσεων ή σε άλλες ρυθμίσεις σχετικές με τα επαγγελματικά συστήματα·
- β) τα συστήματα που περιέχουν διατάξεις του είδους αυτού να μην είναι δυνατόν να αποτελούν αντικείμενο διοικητικών μέτρων έγκρισης ή παράτασης.

Άρθρο 8

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι διατάξεις των επαγγελματικών συστημάτων οι οποίες αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης να αναθεωρηθούν το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 1993.

2. Η παρούσα οδηγία δεν αποτελεί εμπόδιο προκειμένου τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, που συνδέονται με περίοδο υπαγωγής σε επαγγελματικό σύστημα χρονικώς προγενέστερη της αναθεώρησης του συστήματος αυτού, να εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του συστήματος που ίσχυε κατά την περίοδο εκείνη.

Άρθρο 9

Τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την υποχρεωτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά:

- α) τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησης για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος ή αποχώρησης και τις συνέπειες που είναι δυνατό να προκύψουν για άλλες παροχές, κατ' επιλογήν τους:

— είτε μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία η ίση αυτή μεταχείριση θα επιτευχθεί στα εκ του νόμου συστήματα,

— είτε, το αργότερο, μέχρις ότου η εφαρμογή της αρχής αυτής επιβληθεί με οδηγία·

β) τη σύνταξη των επιζώντων, μέχρις ότου επιβληθεί με οδηγία, όσον αφορά αυτό το θέμα, η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα εκ του νόμου συστήματα κοινωνικής ασφάλισης·

γ) την εφαρμογή του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο θ) πρώτο εδάφιο, προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα διαφορετικά αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, το αργότερο μέχρι τη λήξη προθεσμίας δεκατριών ετών από την κοινοποίηση της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 10

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να καταστεί δυνατό σε κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από τη μη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης να διεκδικεί τα δικαιώματά του διά της δικαστικής οδού, αφού, ενδεχομένως, προσφύγει σε άλλους αρμόδιους φορείς.

Άρθρο 11

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των εργαζομένων από κάθε απόλυση που θα αποτελεί αντίδραση του εργοδότη σε καταγγελία που θα έχει διατυπωθεί στο επίπεδο της επιχείρησης ή σε δικαστική προσφυγή για την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 12

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο τρία χρόνια μετά την κοινοποίησή της⁽¹⁾. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή, το αργότερο πέντε χρόνια μετά την κοινοποίηση της παρούσας οδηγίας, όλα τα χρήσιμα στοιχεία προκειμένου να μπορέσει να συντάξει και να υποβάλει στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 13

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 24 Ιουλίου 1986.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

A. KLARK

⁽¹⁾ Η παρούσα οδηγία κοινοποιήθηκε στα κράτη μέλη στις 30 Ιουλίου 1986.